

Sosiaalialan AMK -verkosto

Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 15.4.2010

Esitys sosionomi (AMK) –tutkinnon kompetensseista

Tämä esitys sisältää

- a) ehdotuksen sosiaalialan koulutusohjelmassa suoritettun sosionomi (AMK) –tutkinnon koulutusohjelmakohtaisista kompetensseista ja niihin liittyvistä oppimistuloksista sekä
- b) ehdotuksen oppimistuloksista sosionomi (AMK) -koulutuksen eri vaiheissa

Esityksen taustalla on Arene ry:n ECTS-projektin yhteydessä laaditut sosiaalialan koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit (www.ncp.fi/ects/). Niitä on päivitetty ottaen huomioon Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys (OPM, työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24) sekä toisaalta myös sosiaalialalla tapahtuneet muutokset.

Koulutuksen vaiheita on jäsennetty käyttäen jaottelua:

- Sosiaalialan perusteiden osaaminen (ensimmäinen vuosi),
- sosiaalialan edistynyt osaaminen (2. ja 3. vuosi) sekä
- sosiaalialan soveltava ja kehittävä osaaminen (valmis sosionomi (AMK)).

Esitys on laadittu osana Sosiaalialan AMK-osaaminen alan työkentällä -hanketta. Esityksen laadinnasta on vastannut työryhmä, johon on kuulunut: Tuula Rouhiainen-Valo (Samk, pj.), Raija Hovi-Pulsa (Lamk), Teemu Rantanen (Laurea, siht.) sekä Sirpa Tietäväinen (Tamk).

Esitys sosiaalialan koulutusohjelman, sosionomi (AMK) –tutkinnon kompetensseista

Sosiaalialan eettinen osaaminen

- Sosionomi (AMK) on sisäistänyt sosiaalialan arvot ja ammattieettiset periaatteet ja sitoutuu toimimaan niiden mukaisesti
- Sosionomi (AMK) kykenee sosiaalialan ammattien edellyttämään eettiseen reflektioon
- Sosionomi (AMK) kykenee ottamaan huomioon jokaisen yksilön ainutkertaisuuden ja kykenee toiminaan arvostiritoja sisältävissä tilanteissa
- Sosionomi (AMK) edistää tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä pyrkii huono-osaisuuden ehkäisemiseen yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön näkökulmasta

Asiakastyön osaaminen

- Sosionomi (AMK) tunnistaa oman ihmiskäsityksensä ja arvomaailmansa merkityksen asiakkaiden ja asiakasryhmien kanssa tehtävässä työssä
- Sosionomi (AMK) osaa luoda asiakkaan osallisuutta tukevan ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen
- Sosionomi (AMK) ymmärtää asiakkaan tarpeet sekä osaa tukea voimavarojen käyttöönottoa ja vahvistumista yksilön kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja elämäntilanteissa
- Sosionomi (AMK) osaa soveltaa ja arvioida erilaisia asiakastyön teoreettisia työorientaatioita ja työmenetelmiä
- Sosionomi (AMK) osaa tukea ja ohjata tavoitteellisesti erilaisia asiakkaita ja asiakasryhmiä heidän arjessaan
- Sosionomi (AMK) osaa arvioida ja kuvata asiakasprosessin eri vaiheita ja kehittää työtään sen pohjalta

Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen

- Sosionomi (AMK) tuntee hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta tukevat palvelujärjestelmät ja niihin liittyvän juridisen säädöspohjan ja tietojärjestelmät sekä osaa soveltaa niitä
- Sosionomi (AMK) osaa ennakoida ja jäsentää hyvinvointipalveluiden muutoksia ja pystyy osallistumaan palveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen
- Sosionomi (AMK) osaa arvioida erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden palvelutarpeita ja hallitsee palveluohjauksen sekä ennalta ehkäisevän työn lähtökohdat ja menetelmiä
- Sosionomi (AMK) osaa toimia sosiaalisen asiantuntijana moniammatillisissa työryhmissä ja verkostoissa sekä edistää asiakkaan turvaverkoston toimintaa

Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen

- Sosionomi (AMK) osaa analysoida epätasa-arvoa ja huono-osaisuutta tuottavia rakenteita ja prosesseja alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla
- Sosionomi (AMK) osaa käyttää erilaisia yhteisösosiaalityön, yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja viestinnän keinoja
- Sosionomi (AMK) osaa tukea kansalaisten osallisuutta ja kykenee osallistumaan vaikuttamistyöhön yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa

Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen

- Sosionomi (AMK) on sisäistänyt reflektiivisen, tutkivan ja kehittävän työotteen
- Sosionomilla (AMK) on käytäntöpainotteista tutkimuksellista osaamista ja hän osaa tuottaa uutta tietoa

- Sosionomi (AMK) osaa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja raportoida sosiaalialan kehittämishakkeita

Johtamisosaaminen

- Sosionomi (AMK) tuntee talous- ja henkilöstöhallinnon peruseriaatteet
- Sosionomi (AMK) osaa toimia työyhteisön lähiesimiehenä
- Sosionomi (AMK) osaa kehittää sosiaalialan osaamista, työyhteisöjä ja palveluprosesseja
- Sosionomi (AMK) kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä
- Sosionomi (AMK) omaa perusedellytykset toimia alan itsenäisenä yrittäjänä

KOMPETENSSIT KOULUTUKSEN ERI VAIHEISSA

Sosiaalialan eettinen osaaminen

Eettinen osaaminen	Sosiaalialan perusteiden osaaminen	sosiaalialan edistytävä osaaminen	Sosiaalialan soveltava ja kehittävä osaaminen
	Opiskelija tietää sosiaalialan arvot ja ammattieettiset periaatteet. Hän tunnistaa ammattieettiset periaatteet sosionomin työssä sekä osaa arvioida ja kuvata niiden merkitystä.	Opiskelija on sisäistänyt sosiaalialan arvot ja ammattieettiset periaatteet.	Sosionomi (AMK) on sisäistänyt sosiaalialan arvot ja ammattieettiset periaatteet ja sitoutuu toimimaan niiden mukaisesti.
	Opiskelija ymmärtää reflektion merkityksen ja omaa reflektion perusvalmiudet.	Opiskelija osaa arvioida omaa toimintaansa ammattieettisestä näkökulmasta.	Sosionomi (AMK) kykenee sosiaalialan ammattien edellyttämään eettiseen reflektioon.
	Opiskelija osaa tunnistaa yksilöiden ainutkertaisuuden. Hän kykenee havaitsemaan arvoriitiriitoja.	Opiskelija kykenee ottamaan huomioon jokaisen yksilön ainutkertaisuuden. Hän on harjaantunut arvioimaan arvoriitiriitilanteita ja kykenee toimimaan arvoriitiriitoja sisältävissä tilanteissa.	Sosionomi (AMK) kykenee ottamaan huomioon jokaisen yksilön ainutkertaisuuden ja kykenee toimimaan arvoriitiriitoja sisältävissä tilanteissa.
			Sosionomi (AMK) edistää tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä pyrkii huono-osaisuuden ehkäisemiseen yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön näkökulmasta.

Asiakastyön osaaminen

Asiakastyön osaaminen	Sosiaalialan perusteiden osaaminen	Sosiaalialan edistytävä osaaminen	Sosiaalialan soveltava ja kehittävä osaaminen
	Opiskelija tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä. Hän tunnistaa oman ihmiskäsityksensä.	Opiskelija ymmärtää ihmiskäsityksen ja arvomaailman merkityksen asiakastyössä.	Sosionomi (AMK) tunnistaa oman ihmiskäsityksensä ja arvomaailmansa merkityksen asiakkaiden ja asiakasryhmien kanssa tehtävässä työssä.
	Opiskelija hallitsee ammatillisen vuorovaikutuksen perusteet. Hän osaa toimia ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa.	Opiskelija on sisäistänyt ammatillisuuden merkityksen vuorovaikutuksessa. Hän on harjaantunut vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä asiakkaan osallisuuden tukemisessa.	Sosionomi (AMK) osaa luoda asiakkaan osallisuutta tukevan ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen.
	Opiskelija tietää ihmisen normaalin kasvun ja kehityksen eri vaiheet. Hän tunnistaa erilaisten elämäntilanteiden merkityksen yksilön kasvun ja kehityksen kannalta.	Opiskelija on harjaantunut arvioimaan asiakkaan tarpeita ja tukemaan voimavaroja.	Sosionomi (AMK) ymmärtää asiakkaan tarpeet ja osaa tukea voimavarojen käyttöönottoa ja vahvistumista yksilön kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja elämäntilanteissa.

	Opiskelija on perehtynyt erilaisiin asiakastyön työorientaatioihin ja työmenetelmiin.	Opiskelija on harjaantunut sovelta- maan erilaisia asia- kastyön työorientaa- tioita ja työmenetel- miä.	Sosionomi (AMK) osaa soveltaa ja arvioida erilaisia asiakastyön teoreettisia työorientaatioita ja työmenetelmiä.
	Opiskelija ymmärtää tavoitteellisuuden merki- tyksen asiakastyössä. Hän osaa toimia yhteis- työssä asiakkaan kanssa arjessa.	Opiskelija on har- jaantunut asiakkai- den tukemiseen ja ohjaamiseen heidän arjessaan.	Sosionomi (AMK) osaa tukea ja ohjata tavoitteellisesti erilaisia asiakkaita ja asiakasryhmiä hei- dän arjessaan.
	Opiskelija ymmärtää asiakkuuden proses- sinominaisuuden ja hah- mottaa asiakasprosessin vaiheet.	Opiskelija osaa arvi- oida ja kuvata asia- kasprosessin eri vaiheita.	Sosionomi (AMK) osaa arvioida ja kuvata asiakasprosessin eri vaiheita ja kehittää työtään sen pohjalta.

Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen

Sosiaalialan palvelujärjes- telmäosaaminen	Sosiaalialan perusteiden osaaminen	Sosiaalialan edistynvä osaaminen	Sosiaalialan soveltava ja kehittävä osaaminen
	Opiskelija tuntee hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuu- tta tukevia palvelujärjestelmiä.	Opiskelija tuntee palvelujärjestelmiin liittyvät juridiset säädökset ja tietojärjestelmiä.	Sosionomi (AMK) tuntee hyvinvointia ja sosiaalis- ta turvallisuutta tukevat palvelujärjestelmät ja niihin liittyvän juridisen säädöspohjan ja tietojär- jestelmät sekä osaa soveltaa niitä.
	Opiskelija tuntee hyvinvointiteorian perusteet ja ymmärtää hyvinvointiyh- teiskunnan muutoksia.	Opiskelija osaa arvioida hyvinvointipalveluiden muutoksia ja niiden ke- hittämistarpeita.	Sosionomi (AMK) osaa ennakoida ja jäsentää hyvinvointipalveluiden muutoksia ja pystyy osal- listumaan palveluiden tuottamiseen ja kehittä- miseen.
	Opiskelija tuntee ennalta ehkäisevän työn merki- tyksen palvelujärjestel- mässä. Hän kykenee tunnistamaan erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden palvelutar- peita.	Opiskelija osaa palve- luohjauksen keinoin suunnata ja koota tar- peen mukaisia palveluita erilaisissa elämäntilan- teissa olevien asiakkai- den tueksi.	Sosionomi (AMK) osaa arvioida erilaisissa elä- mäntilanteissa olevien asiakkaiden palvelutar- peita sekä hallitsee pal- veluohjauksen ja ennal- taehkäisevän työn lähtö- kohdat ja menetelmiä
	Opiskelija ymmärtää sosiaalisen-käsitteen moniulotteisuuden.	Opiskelija osaa toimia sosiaalialan edustajana moniammatillisissa työ- ryhmissä ja verkostoissa.	Sosionomi (AMK) osaa toimia sosiaalisen asian- tuntijana moniammatilli- sissa työryhmissä ja verkostoissa sekä edis- tää asiakkaan turvaver- koston toimintaa.

Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen

Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen	Sosiaalialan perusteiden osaaminen	Sosiaalialan edistynvä osaaminen	Sosiaalialan soveltava ja kehittävä osaaminen
	Opiskelija ymmärtää yhteiskunnallisten rakenteiden ja prosessien merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen elämään.	Opiskelija osaa analysoida syrjäyttäviä yhteiskunnallisia mekanismeja. Hän tunnistaa globaalin toiminnan ja päätöksenteon merkityksen yksilöiden ja alueiden tasa-arvon ja huono-osaisuuden kannalta.	Sosionomi (AMK) osaa analysoida epätasa-arvoa ja huono-osaisuutta tuottavia rakenteita ja prosesseja alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.
	Opiskelija ymmärtää yhteiskunnallisen päätöksenteon toimintatavat.	Opiskelija tunnistaa yhteiskunnallisen päätöksenteon ja palvelujärjestelmän muutostarpeita.	Sosionomi (AMK) osaa käyttää erilaisia yhteisösosiaalityön, yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja viestinnän keinoja.
		Opiskelija ymmärtää kansalaisten osallisuuden merkityksen. Hän osaa toimia yhdessä kansalaisten kanssa vaikuttamistyössä.	Sosionomi (AMK) osaa tukea kansalaisten osallisuutta ja kykenee osallistumaan vaikuttamistyöhön yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen

Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen	Sosiaalialan perusteiden osaaminen	Sosiaalialan edistynvä osaaminen	Sosiaalialan soveltava ja kehittävä osaaminen
	Opiskelija ymmärtää, mitä tarkoitetaan tutkivalla ja kehittäväällä työotteella. Hän osaa arvioida omaa toimintaansa ja oppimistaan.	Opiskelija osaa arvioida omaa toimintaansa suhteessa asiakastyöhön, työyhteisöjen toimintaan ja ammattialaan.	Sosionomi (AMK) on sisäistänyt reflektiivisen, tutkivan ja kehittävän työotteen.
		Opiskelija ymmärtää tutkimusprosessin sekä hallitsee laadullisten ja määrällisten tutkimusmenetelmien perusteet.	Sosionomilla (AMK) on käytäntöpainotteista tutkimuksellista osaamista ja hän osaa tuottaa uutta tietoa.
		Opiskelija tuntee projektisuunnittelun ja projektin hallinnan perusteet.	Sosionomi (AMK) osaa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja raportoida sosiaalialan kehittämishankkeita

Johtamisosaaminen

Johtamisosaaminen	Sosiaalialan perusteiden osaaminen	Sosiaalialan edistynyt osaaminen	Sosiaalialan soveltava ja kehittävä osaaminen
		Opiskelija on perehtynyt talous- ja henkilöstöhallinnon peruseriaatteisiin.	Sosionomi (AMK) tuntee talous- ja henkilöstöhallinnon peruseriaatteet.
	Opiskelija ymmärtää esimiestehtävän työyhteisön voimavaraksi.	Opiskelija on tutustunut esimiestyön sisältöihin.	Sosionomi (AMK) osaa toimia työyhteisön lähiesimiehenä.
		Opiskelija tunnistaa jatkuvan osaamisen kehittymisen merkityksen työyhteisön kannalta.	Sosionomi (AMK) osaa kehittää sosiaalialan osaamista, työyhteisöjä ja palveluprosesseja.
		Opiskelija osaa toimia itsenäisesti ennakoimattomissa toimintaympäristöissä.	Sosionomi (AMK) kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä.
	Opiskelija on tutustunut yritystoimintaan.	Opiskelija on perehtynyt yrityksen perustamisen vaatimiin toimenpiteisiin.	Sosionomi (AMK) omaa perusedellytykset toimia alan itsenäisenä yrittäjänä.